

รายวิชา ดนตรี

รหัสวิชา ศ23103

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ผู้สอน

ครูจักรพันธ์ สุวรรณเกิด

เรื่อง

วิวัฒนาการดนตรีไทย

เรื่อง วิวัฒนาการดนตรีไทย

วิวัฒนาการดนตรีไทย

ดนตรีไทย
สมัยสุโขทัย

ดนตรีไทย
สมัยอยุธยา

ดนตรีไทย
สมัยธนบุรี

ดนตรีไทย
สมัยรัตนโกสินทร์

ประวัติศาสตร์ไทย ในยุคสมัยต่าง ๆ

สมัยสุโขทัย

วงดนตรีที่โดดเด่น ได้แก่ วงปี่พาทย์
มีเครื่องดนตรีประเภทสายทั้งเครื่องดีด
เครื่องสี ซึ่งเป็นต้นแบบที่นำมาผสม
จนเกิดเป็นวงมโหรีและวงเครื่องสาย

ประวัติศาสตร์ไทย ในยุคสมัยต่าง ๆ

สมัยอยุธยา

บ้านเมืองมีศึกสงครามอยู่ตลอดเวลา
การดนตรีจึงไม่เจริญไปกว่าเดิม
วงดนตรีที่โดดเด่น ได้แก่ วงมโหรี
และวงเครื่องสาย

ประวัติดนตรีไทย ในยุคสมัยต่าง ๆ

สมัยธนบุรี

ไม่มีสิ่งใดเปลี่ยนแปลงจากสมัยอยุธยา
แต่มีเครื่องดนตรีต่าง ๆ ของต่างชาติ
เข้ามาร่วมบรรเลง

ดนตรีไทย สมัยรัตนโกสินทร์

รัชกาลที่ 1

พระบาทสมเด็จพระ

พุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

สมัยรัชกาลที่ 1

มีการเพิ่มกลองทัดขึ้นมาในวงปี่พาทย์หนึ่งลูก รวมเป็นสองลูก
เสียงสูงลูกหนึ่งเรียกว่า “ตัวผู้”
เสียงต่ำลูกหนึ่งเรียกว่า “ตัวเมีย”

รัชกาลที่ 2

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

สมัยรัชกาลที่ 2

ทรงเป็นทั้งนักดนตรีและดุริยางวี ทรงส่งเสริม
ด้านวรรณคดีและการละคร พระองค์ทรงขอสามสาย
ได้ไฟระยั้ง (ขอสามสายของพระองค์ มีนามว่า
ขอสายฟ้าฟาด)

สมัยรัชกาลที่ 2

มีการนำวงปี่พาทย์มาบรรเลงประกอบการขับเสภาเป็นครั้งแรก
ทำให้เกิดกลองชนิดใหม่ขึ้น เรียกว่า “กลองสองหน้า”
ซึ่งดัดแปลงมาจากเปิงมางของมอญเพื่อใช้แทนตะโพนไทย
และกลองทัดซึ่งดังกลบเสียงร้อง

รัชกาลที่ 3

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว

สมัยรัชกาลที่ 3

- เกิดเครื่องดนตรีขึ้นอีกสองชนิดในวงปี่พาทย์ คือ “ระนาดทุ้ม” และ “ซ้องวงเล็ก”
- มีการนำเอาปี่นอกของเก่ามาบรรเลงผสมในวงปี่พาทย์ จึงพัฒนามาเป็น “วงปี่พาทย์เครื่องคู่”

รัชกาลที่ 4

พระบาทสมเด็จพระ

จอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

สมัยรัชกาลที่ 4

- วงปีพาทย์เจริญรุ่งเรืองมาก ข้าราชการ เจ้านาย ขุนนาง มีวงปีพาทย์ประจำบ้าน
- มีการสร้างเครื่องดนตรีไทยขึ้นอีก คือ “ระนาดเอกเหล็ก” และ “ระนาดทุ้มเหล็ก” ซึ่งได้เพิ่มเข้ามาในวงปีพาทย์ จึงเรียกวงปีพาทย์ชนิดนี้ว่า “วงปีพาทย์เครื่องใหญ่”

รัชกาลที่ 5

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

สมัยรัชกาลที่ 5

มีการปรับปรุงวงปีพาทย์ชนิดใหม่ เรียกว่า “วงปีพาทย์
ดึกดำบรรพ์” ใช้บรรเลงประกอบ การแสดงละครดึกดำบรรพ์
ซึ่งมีลักษณะเสียงทุ้ม และนิยมกว่าวงปีพาทย์ชนิดอื่น ๆ จึงมีการสร้าง
เครื่องดนตรีชนิดใหม่ขึ้น ได้แก่ **ฆ้องหุ่ย** **ขลุ่ยอู้** และกลองตะโพน

เกิดความนิยมใช้วงปีพาทย์มอญบรรเลงในงานพระศพเจ้านาย
ชั้นผู้ใหญ่

สมัยรัชกาลที่ 5

วงดนตรีอังกฤษออกงานแสดงครั้งแรก
โดยหลวงประดิษฐไพเราะและครูเอื้อน ดิษฐ์เชย
เป็นผู้ดัดแปลงเครื่องดนตรี **อุงคลุง** ที่ได้จาก
เกาะชวามาเป็น “**อังกฤษ**” ที่คนไทยรู้จักกัน
ในทุกวันนี้

รัชกาลที่ 6

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

สมัยรัชกาลที่ 6

มีการนำเครื่องดนตรีของต่างชาติมาผสมเช่นวงเครื่องสาย
นำเอาขิมของจีนมาผสม และนำออร์แกนของฝรั่งเข้ามาผสม
จนทำให้เกิดเป็นรูปแบบของวงเครื่องสายผสม

ทรงบัญญัติราชทินนามนักดนตรีไทย

ถือได้ว่าเป็นยุคทองของดนตรีไทยและนาฏศิลป์

รัชกาลที่ 7

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

สมัยรัชกาลที่ 7

- พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงตั้งวงเครื่องสายเป็นวงส่วนพระองค์ขึ้น
- ทรงพระราชนิพนธ์เพลงไทยขึ้น 3 เพลง คือ เพลงราตรีประดับดาวเถา เพลงเขมรลอองค์เถา และเพลงคลื่นกระทบฝั่ง 3 ชั้น
- มีการบันทึกเพลงไทยด้วยโน้ตสากลอย่างเป็นทางการ

รัชกาลที่ 8

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล

สมัยรัชกาลที่ 8

ดนตรีไทยเริ่มเข้าสู่ภาวะซบเซา เนื่องจากรัฐบาลไม่ให้การส่งเสริมและสนับสนุน มีการห้ามเล่นดนตรีไทยอย่างเคร่งครัด บทเพลงไทยมีลักษณะเป็นการนำทำนองของเพลงสากลมาผสมผสานกับเพลงไทย และมีการแต่งเพลงปลุกใจ

รัชกาลที่ 9

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร
มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช
บรมนาถบพิตร

สมัยรัชกาลที่ 9

- รูปแบบเพลงในสมัยนี้เป็นการนำทำนองเพลงไทยแท้ (ของเก่า) มาบรรเลงเร่งจังหวะและเพิ่มรูปแบบการประสานเสียงตามแบบดนตรีสากล เป็นช่วงที่ดนตรีร่วมสมัยกำลังเป็นที่นิยม มีเพลงลูกทุ่งและลูกกรุงเกิดขึ้นมา
- ทรงพระราชนิพนธ์บทเพลงขึ้นมากมาย เช่น เพลงแสงเทียน เพลงยามเย็น เพลงสายฝน เป็นต้น

รัชกาลที่ 10

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดี

ศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ มหิศรภูมิพลราชวรางกูร

กิติสิริสมบูรณอดุลยเดช สยามินทราธิเบศรราชวโรดม

บรมนาถบพิตร พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

สมัยรัชกาลที่ 10

- ทรงโปรดปรานการเป่าแซกโซโฟนเป็นพิเศษและเคยทรงดนตรีร่วมกับพระราชบิดาอยู่บ่อยครั้ง
- ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับมูลนิธิวงดุริยางค์ซิมโฟนีกรุงเทพ ไว้ในพระราชูปถัมภ์ เมื่อปี พ.ศ. 2525

ประวัติดนตรีไทย ในยุคสมัยต่าง ๆ

สมัย รัตนโกสินทร์

บ้านเมืองมั่นคงเป็นปึกแผ่น เกิดความสงบ
ร่มเย็น ศิลปวัฒนธรรมด้านดนตรีได้รับการ
ฟื้นฟูทะนุบำรุง มีการสร้างเครื่องดนตรี
ชนิดใหม่ๆ ขึ้น และเกิดวงดนตรีไทย
หลากหลายรูปแบบ

ใบงาน เรื่อง วิวัฒนาการดนตรีไทย

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนผังความคิดวิวัฒนาการ
ดนตรีไทยสมัยรัตนโกสินทร์ (๑๐ คะแนน)

